

HRVATSKI SABOR

Klub zastupnika zeleno lijevog bloka

Zagreb, 16. veljače 2023.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA

Na temelju članka 196. Poslovnika Hrvatskog sabora podnosimo sljedeće

A M A N D M A N E

na

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O KAZALIŠTIMA,

P.Z. br. 407

Amandman 1.

Članak 6.

U članku 6. iza riječi „trgovačko društvo“ briše se zarez i stavlja riječ „ili“, a iza riječi „umjetnička organizacija“ stavlja se točka.

Nastavak rečenice „ili kao druga pravna osoba uz uvjet da osiguraju rad profesionalnih umjetnika, osim ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.“ - briše se

Obrazloženje:

Već u javnoj raspravi mnogi umjetnici su tražili da se iz ovog članka izbace „druge pravne osobe“ vidjevši u takvoj odredbi opasnost i prijetnju od amaterizacije kazališne djelatnosti budući da se ne propisuje obaveza da su osnivači profesionalni umjetnici kao što je to slučaj kod umjetničkih organizacija. Zakon o samostalnim umjetnicima je primjer dobre regulacije osnivanja kazališta, a što jedino može garantirati profesionalnu i time kvalitetnu razinu obavljanja kazališne djelatnosti. Odredbu da druga pravna osoba može osnovati kazalište uz uvjet da osigura rad profesionalnih umjetnika je nemoguće kontrolirati jer Ministarstvo nema kapaciteta kontrolirati sklopljene ugovore za sve projekte „drugih pravnih osoba“ što preostaje jedini način kontrole profesionalizma. Struka smatra da treba zaštititi profesionalizam, izvrsnost i umjetnike, a što je u suprotnosti s uvođenjem „druge pravne osobe“. Zato se zalažemo da se „druge pravne osobe“ izbrišu iz članka 6.

Amandman 2.

Članak 7.

U stavku (2) članka 7. riječ „druga“ - briše se.

Obrazloženje:

Isto kao i za amandman na članak 6. članovi poglavito nezavisne scene se snažno protive uvođenju „drugih“ pravnih osoba jer to, kao što smo naveli u obrazloženju za članak 6, prijati amaterizacijom scene, ugrožava struku, otvara vrata svaštarenju i time padu kvalitete programa privatnih kazališta, privatnih kazališnih grupa i privatnih kazališnih kuća. Zato se i ovdje snažno zalažemo da se prihvate argumenti struke, naročito nezavisne scene koja je ionako uvijek u krhkim uvjetima rada.

Amandman 3.

Članak 23.

U članku 23. stavak (1) mijenja se i glasi:

“(1) Kazališno vijeće javnog kazališta i javne kazališne družine ima pet, sedam ili devet članova od kojih većinu imenuje osnivač.”

Obrazloženje:

Predlažemo da Kazališna vijeća mogu imati i devet članova zbog situacije u nacionalnim kazalištima koja pod istim krovom imaju tri ustrojbene jedinice – dramu, operu i balet i potrebno je povećati broj članova Kazališnog vijeća kako bi svaka jedinica imala svog predstavnika, svi zaposlenici svog, a osnivač većinu članova. U sadašnjoj situaciji uvijek je zaknut onaj koji ima manji broj zaposlenih umjetnika u odnosu na ostale, što znači i manji broj birača na izborima. I drama i opera i balet imaju svoje specifične potrebe i probleme i stoga je neophodno da imaju svaki svog predstavnika u Kazališnom vijeću.

Amandman 4.

Članak 23.

U stavku (2) čl. 23., riječ „izvršno“ zamjenjuje se s riječju „predstavničko“.

Obrazloženje:

Neprihvatljivo je da izvršna vlast imenuje i ravnatelje i članove Kazališnog vijeća sa strane osnivača. Tu vrstu centralizacije smatramo izrazito nedemokratskom i korakom natrag u nastojanjima da se demokratski principi učvrste u Hrvatskoj. Nema logike da članove tijela koje treba nadzirati rad ravnatelja imenuje ista osoba koja imenuje ravnatelja. U ingerenciji je predstavničkog tijela da osniva ustanove (čl. 35 Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi), pa je onda logično i da predstavničko tijelo imenuje članove tijela koje nadzire rad ravnatelja. Imenovanje i ravnatelja i članova Kazališnog vijeća od strane jedne osobe, izvršnog tijela osnivača, svakako će doprinijeti jačoj političkoj kontroli kazališta što je suprotno Ustavu RH, članak 69, kojim se jamči sloboda znanstvenog, kulturnog i umjetničkog stvaralaštva. U Zakonu o lokalnoj i regionalnoj samoupravi, u članku 48, točka 6. kaže da općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan imenuje i razrješava predstavnike jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave u tijelima javnih ustanova, osim ako posebnim zakonom nije drugačije određeno. Dakle, zakonski je moguće da članove Kazališnih vijeća imenuje predstavničko tijelo osnivača, a to nalažu i elementarni demokratski uzusi.

Amandman 5.

Članak 23. stavak (5)

Na kraju stavka (5) dodaje se rečenica:

„Za člana kazališnog vijeća iz reda kazališnih umjetnika, odnosno zaposlenika, može se birati i osoba koja ima srednju stručnu spremu i 10 godina iskustva u struci.“

Obrazloženje:

Određivanje stupanja visokoškolskog obrazovanja kao uvjeta za izbor člana Kazališnog vijeća iz reda zaposlenika, odnosno kazališnih umjetnika, u startu se jednom dijelu onemogućuje da budu birani za člana Kazališnog vijeća. Time se izigrava sam smisao predstavnika svih zaposlenika jer svi zaposlenici naprosto ne zadovoljavaju propisani stupanj obrazovanja. I među kazališnim umjetnicima ima onih koji su za vrijeme studija počeli raditi i zaposlili se i zbog toga propustili diplomirati. Među zaposlenicima u kazalištu, primjerice majstorima na sceni ili rekviziterima, ima kazališnih znalaca većih od mnogih sa diplomama. Zato smatramo primjerenim da se predloženom odredbom omogući doista svim zaposlenicima, u smislu Zakona o radu, da budu birani u Kazališna vijeća. Naglašavamo da u Pravilniku o radu i sistematizaciji HNK u Zagrebu za mjesto pomoćnika intendanta – direktora baleta piše kao kriterij za imenovanje - završen preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij, kao i osoba koja je stekla visoku stručnu spremu sukladno propisima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, s područja humanističkih znanosti ili umjetničkog područja **ili da je istaknuti kazališni umjetnik afirmiran u području baletne kazališne umjetnosti**. Mi podržavamo takvu odredbu jer doista ima značajnih umjetnika koji nemaju formalni stupanj visokog obrazovanja, no njihovo iskustvo i postignuća vrijedniji su od formalnog obrazovnog stupnja. Sukladno tome smatramo da ako može Direktor baleta postati s takvim kriterijima, treba to omogućiti i za članove Kazališnog vijeća.

Amandman 6.

Članak 27.

U članku 27. stavak (4) mijenja se i glasi:

“(4) Izvršno tijelo osnivača razriješit će intendanta, odnosno ravnatelja ako je pravomoćno osuđen za počinjenje kaznenog djela ili ako je nanio štetu poslovanju ili ugledu javnog kazališta i javne kazališne družine.”

Obrazloženje:

Neprihvatljivo da se omogućuje razrješenje intendanta odnosno ravnatelja samo ako ne izvršava programski i financijski plan, a pritom se zanemaruje način kojim intendant ili ravnatelj vodi kazalište i odnosi se prema zaposlenicima. Posljednjih godina, na žalost, svjedočimo povećanom broju žalbi na mobbing u kazalištima, na situacije ucjena i zlostavljanja, kao i iskorištavanja pozicije za vlastiti probitak i ne smije se zanemariti te pritužbe i ne ugraditi ih u ovaj prijedlog Zakona. Također samo pravomoćna sudska odluka, s obzirom na sporost hrvatskog pravosuđa, ne

može biti jedina mogućnost razrješenja intendanta odnosno ravnatelja jer dok dođe do presude proći će nekoliko mandata ravnatelja. Poštujemo presumpciju nevinosti, no, ako je evidentno protuzakonito ili protupropisno djelovanje, ne može se dopustiti da se ono nastavi do pravomoćne sudske odluke jer bi se mogla nanijeti višegodišnja šteta kazalištu. Također smatramo da počinjenje svakog kaznenog djela nanosi štetu poslovanju ili ugledu javnog kazališta ili javne kazališne družine.

Amandman 7.

Članak 35.

U članku 35. stavak (1) mijenja se i glasi:

“(1) Ugovor o radu na određeno vrijeme kazališni umjetnici u javnim kazalištima i javnim kazališnim družinama sklapaju u pravilu na četiri godine, a iznimno prema potrebi projekta ili programa i na kraće razdoblje, ali najmanje na godinu dana, s obveznim probnim radom u trajanju od šest mjeseci.”

Obrazloženje:

Smatramo neophodnim, kao i u sadašnjem Zakonu o kazalištima, propisati minimalan rok ugovora o radu na određeno, jer bez toga se otvara mogućnost da se potpisuju ugovori na, mjesec dana i da se na taj način ove zaposlenike drži u neravnopravnom položaju u odnosu na druge zaposlene ljude u Republici Hrvatskoj. Za to postoje autorski ugovori. Nelogično je da se traži obavezan probni rad u trajanju od 6 mjeseci, ako ugovor na određeno može trajati, po ovim odredbama, na primjer 3 mjeseca. Zato predlažemo da se ugovori na određeno ograniče na najmanje godinu dana.

Amandman 8.

Članak 35.

U članku 35., stavak (2) mijenja se i glasi:

“Kazališnim umjetnicima nakon četverogodišnjeg ugovora o radu na određeno vrijeme ili četverogodišnjeg trajanja radnog odnosa temeljem tri (3) ugovora o radu kraćih od četiri godine, intendant, odnosno ravnatelj dužan je ponuditi ugovor o radu na neodređeno vrijeme, ako postoji potreba za obavljanjem poslova toga radnog mjesta, a kazališni umjetnici redovito uspješno djeluju u javnom kazalištu ili javnoj kazališnoj družini u provedbi predviđenog repertoarnog plana.”

Obrazloženje:

Sukladno Zakonu o radu poželjno je izmijeniti da se ugovor na neodređeno sklapa nakon tri (umjesto neodređeno „više“) ugovora na određeno.

Amandman 9.

Članak 36.

U članku 36. dodaje se stavak (3) koji glasi:

„(3) Ako intendant odnosno ravnatelj propusti postupiti u skladu s odredbom stavka 2. ovoga članka, smatra se kako je kazališni umjetnik s kazalištem ili javnom kazališnom družinom sklopio ugovor o radu na neodređeno vrijeme.“

Obrazloženje:

Intendanti odnosno ravnatelji javnih kazališta ili javnih kazališnih družina moraju voditi računa o svojim obvezama, pa tako i u pogledu praćenja rokova za poduzimanje određenih radnji, a instruktivni rokovi bez propisane posljedice nemaju nikakvo pravno značenje.

Amandman 10.

Članak 37.

U članku 37. dodaje se novi stavak (3) koji glasi:

„(3) Ne može se smatrati kako kazališni umjetnik nije sposoban umjetnički djelovati i doprinosti u slučajevima za koje umjetnik nije odgovoran, odnosno u okolnostima u kojima svojim postupanjem ili propuštanjem nije utjecao niti mogao utjecati na sposobnost svoga umjetničkog djelovanja i doprinosa.“

Obrazloženje:

Potrebno je naglasiti da kazališni umjetnici nerijetko ovise upravo o ravnateljima i intendantima kad su u pitanju podjele uloga i ima primjera u praksi kad je to bilo sredstvo ravnatelja i intendantata s kojim se tražila poslušnost i lojalnost, kao što ima slučajeva kazališnih umjetnika koji ne igraju jer ih ravnatelji u tome naprosto sprječavaju. A nigdje u zakonu ne postoji odredba da su ravnatelji dužni organizirati posao tako da zaposle sve članove ansambla.

Amandman 11.

Članak 38.

U članku 38. stavak (2) mijenja se i glasi:

„(2) Sastav, način rada i zadaće stručnog tijela iz stavka 1. ovoga članka kao i kriteriji za reviziju umjetničkog djelovanja i doprinosa utvrđuju se općim aktom kojeg donosi ministar nadležan za kulturu uz prethodno pribavljeno mišljenje sindikata i strukovnih udruga.“

Obrazloženje:

Nije prihvatljivo ostaviti ravnateljima i intendantima da, uz suglasnost Kazališnog vijeća, donesu opći akt s kriterijima za ocjenu umjetničkog djelovanja i doprinosa. Time će se stvoriti neujednačena praksa i različita tumačenja umjetničkog djelovanja i doprinosa, što su već sami po sebi teško objektivno mjerljive kategorije, naročito “umjetnički doprinos” što je zaista podložno vrlo različitim i osobnim tumačenjima i izmiče bilo kakvim konkretnim kriterijima. Zbog toga je potrebno da Ministarstvo donese ujednačene kriterije.

Amandman 12.

Članak 39.

U stavku (4) članka 39., riječ „četiri“ mijenja se u riječ „pet“.

Obrazloženje:

Potrebno je staviti rok za prekvalifikaciju od 5, umjesto od 4 godine, jer danas studiji u sustavu visokog obrazovanja u Hrvatskoj traju 5 godina. Stoga nije logično da prekvalifikacija traje 4 godine. Uostalom, u stavku (3) istog članka se navodi „stjecanje kvalifikacije u visokom obrazovanju“ iz čega jasno proizlazi potreba roka od 5 godina.

Amandman 13.

Članak 47.

U članku 47., stavak (3) - briše se.

Obrazloženje:

Zakon o smanjenju mirovina 2017. godine je ukinuo smanjenje za mirovine veće od 663,61 Euro (5.000 kuna) – čl. 3a, stavak (2). Osim toga, Vlada je poslala u javno savjetovanje zakon kojim se postupno ukida smanjenje mirovina koje se ostvaruju pod povoljnijim uvjetima uvedeno još 2010., tijekom ekonomske krize po kojem će mirovine ostvarene prema posebnim propisima veće od 464,53 eura (3.500,00 kuna) od 1. srpnja ove godine narasti pet posto, a od 1. siječnja iduće godine još pet posto. Molimo da se i mirovine baletnih umjetnika tretiraju na jednak način te predložimo brisanje stavka (3) o smanjenjima mirovina iz članka 47.

Amandman 14.

Članak 57.

U članku 57., stavak (1) mijenja se i glasi:

„(1) Ugovor o radu na određeno vrijeme umjetnici Ansambla Lado zaposleni u izvođačkom dijelu ansambla sklapaju u pravilu za razdoblje od najduže četiri godine, a iznimno prema potrebi projekta ili programa i na kraće razdoblje, ali najkraće na godinu dana, s obveznim probnim radom u trajanju od šest mjeseci.“

Obrazloženje:

Smatramo neophodnim propisati minimalan rok ugovora o radu na određeno, jer bez toga se otvara mogućnost da se potpisuju ugovori na, na primjer mjesec dana i da se na taj način te zaposlenike drži u neravnopravnom položaju u odnosu na sve druge zaposlenike u RH. Nelogično je da se traži obavezan probni rad u trajanju od 6 mjeseci, ako ugovor na određeno može trajati, po ovim odredbama, na primjer 3 mjeseca. Zato predlažemo da se ugovori na određeno ograniče na najmanje godinu dana.

Amandman 15.

Članak 57.

U članku 57. stavak (2) mijenja se i glasi:

„(2) Umjetnicima Ansambla Lado zaposlenima u izvođačkom dijelu ansambla nakon četverogodišnjeg ugovora o radu na određeno vrijeme ili četverogodišnjeg trajanja radnog odnosa temeljem tri (3) ugovora o radu kraćih od četiri godine, ravnatelj je dužan ponuditi ugovor o radu na neodređeno vrijeme, ako postoji potreba za obavljanje poslova toga radnog mjesta, a umjetnici redovito uspješno djeluju u Ansamblu Lado u provedbi predviđenog repertoarnog plana.“

Obrazloženje:

Sukladno Zakonu o radu poželjno je izmijeniti da se ugovor na neodređeno sklapa nakon tri (umjesto neodređeno „više“) ugovora na određeno.

Amandman 16.

Članak 59.

U članku 59. stavak (2) mijenja se i glasi:

„(2) Sastav, način rada i zadaće stručnog tijela iz stavka 1. ovoga članka kao i kriteriji za reviziju umjetničkog djelovanja i doprinosa utvrđuju se općim aktom kojeg donosi ministar nadležan za kulturu uz prethodno pribavljeno mišljenje sindikata i strukovnih udruga.“

Obrazloženje:

Sukladno našem amandmanu na članak 38., stavak (2) ovog Prijedloga smatramo potrebnim ujednačiti praksa i različita tumačenja umjetničkog djelovanja i doprinosa, što su već sami po sebi teško objektivno mjerljive kategorije, naročito “umjetnički doprinos” što je zaista podložno vrlo različitim i osobnim tumačenjima i izmiče bilo kakvim konkretnim kriterijima. Zbog toga je smatramo potrebnim da Ministarstvo donese ujednačene kriterije.

Amandman 17

Članak 69.

U članku 69. stavak (1) mijenja se i glasi:

“(1) Na baletne i plesne kazališne umjetnike zaposlene u izvođačkom dijelu ansambla koji su s javnim kazalištem ili javnom kazališnom družinom za poslove tih zanimanja sklopili ugovor o radu na neodređeno vrijeme do dana stupanja na snagu ovoga Zakona, primjenjuju se odredbe članka 43. ovog Zakona nakon 2 godine od dana stupanja na snagu ovog Zakona. “

Obrazloženje:

Stupanjem ovog Zakona na snagu, bit će umirovljeno značajan broj članova zagrebačkog Baleta što će prouzrokovati problem u održavanju tekućeg repertoara, jer mnogi od tih umjetnika sudjeluju u potpunom repertoaru. Također, naše baletne škole nisu u stanju nadomjestiti tako veliki broj upražnjenih radnih mjesta u tako kratkom roku, što će uvjetovati angažman sve većeg broja stranih plesača u baletu što posljedično može izmijeniti sliku naših ansambala i 146-godišnju tradiciju. Baletni ansambli su svuda internacionalni, ali dobar dio čine domaći umjetnici koji daju određeni karakter i specifičnost ansamblima. Smatramo da su dvije godine prelaznog perioda razuman rok da se riješe problemi koje bi nastali trenutnim umirovljenjem tolikog broja umjetnika u Baletu.

Amandman 18

Članak 69.

U članku 69. stavak (2) mijenja se i glasi:

“(2) Na plesače - pjevače Ansambla Lado zaposlene u izvođačkom dijelu ansambla koji su s Ansamblom Lado za poslove tih zanimanja sklopili ugovor o radu na neodređeno vrijeme do dana stupanja na snagu ovoga Zakona, primjenjuju se odredbe članka 62. ovoga Zakona nakon 2 godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.“

Obrazloženje:

U Ladu su svi umjetnici angažirani i to do dana odlaska u mirovinu. Stupanjem na snagu zakona gubi se ex lege 4 osobe, a u vrlo kratkom periodu dobru 1/4, pa čak i 1/3 Ansambla. A teško je naći danas nove, naročito u tako kratkom roku, mlade snage za popunu vrhunskog ansambla kakav je Lado. Na posljednjoj audiciji prijavilo se samo 5 kandidata. Pitanje je gdje će se iznaći u tako kratkom roku toliko novih plesača-pjevača. Bez prelaznog perioda, sa ovako naglim zakonskim izmjenama, Lado je vitalno ugrožen. Stoga se umjetnici ansambla LADO protive umirovljenju u trenutku stupanja na snagu Zakona o kazalištima i predlažu postupan odlazak plesača-pjevača dinamikom koja neće narušiti repertoar. Smatramo da su dvije godine prelaznog perioda razuman rok da se riješe problemi koje bi nastali trenutnim umirovljenjem tolikog broja umjetnika u Ladu.

Amandman 19.

Članak 71.

U članku 71. stavak (1) mijenja se i glasi:

“(1) Ministar nadležan za kulturu donijet će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona naputak iz članka 9. stavka 7., pravilnike iz članka 12. stavka 2. i članka 31. stavka 2., te opći akt iz članka 38. stavak (2) i članka 59. stavak (2) ovoga Zakona.”

Obrazloženje:

Ovaj amandman je potreban po mogućem prihvatanju amandmana na članak 38., stavak (2) i na članak 59., stavak (2)

Amandman 20.

Članak 72.

U članku 72. stavak (2) - briše se.

Obrazloženje:

Pravilnik o utvrđivanju kazališnih radnika koji se smatraju kazališnim umjetnicima („Narodne novine“, broj 39/07.) potreban je dokument i ne vidimo razloga da prestaje važiti. I ovaj prijedlog Zakona razlikuje kazališne umjetnike i kazališne radnike. Dapače, potrebno je provesti raspravu o mogućem proširenju s nekim radnicima koji se smatraju kazališnim umjetnicima, na primjer inspicijenti ili kazališni producenti. Pravilnik je također važan s obzirom na članak 23. ovog Prijedloga koji određuje kriterije za sastav Kazališnog vijeća.

Za Klub zeleno lijevog bloka
Sandra Benčić, Predsjednica Kluba

